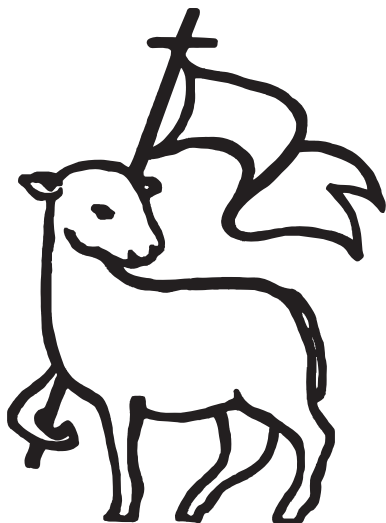

Nové Bratrské Listy

ROČNÍK XIII

1/2011

*Jen zmlkni před Bohem, duše má,
vždyť on mi naději vlévá.*

(Ž 62,6)

kázání

A kdo je můj bližní? 3
(M. L. King)

biblické a teologické studie

Prokletí fíkovníku 7
(J. Mrázek)

dějiny

Archiv Matouše Konečného 15
(J. Just)

M. L. King - život a dílo 16
(E. Šormová)

unitas fratrum

Zprávy z provincií UF 19
(O. Halama)

Cena Amose
(z Herrnhuter Bote M. Ulrychová)

náš seniorát

Václav Hájek 50 20

vzpomínka na ses. D. Súvovou 21

vzpomínka na br. Živana Kužela 22
(J. Polma)

práce sester

Návštěva u hornolužických sester 24
(L. Bernardová)

Chráněný dům v Budyšině
(z něm. M. Ulrychová)

z církvi doma i ve světě

Noc kostelů 26

ráj srdce

připravuje M. Matouš 28

Nové Bratrské Listy

13. ročník (2011)

Vydává OCHRANOVSKÝ SBOR
při ČCE v Praze

Čajkovského 8, 130 00 Praha 3

tel: 224 941 870

e-mail: uf.praga@centrum.cz

Registrováno pod zn. MK ČR E 12555

Vážení čtenáři,

dostává se vám do ruky první letošní číslo Nových bratrských listů. Chtěli bychom se omluvit za zpoždění, že jste museli tak dlouho čekat. Moje stará zkušenost velí nic neslibovat, hlavně, když jde o termíny. Přesto bych vás chtěla ujistit, že na vás milí čtenáři myslíme a budeme se snažit být i již přesnější.

V tomto čísle NBL se budeme několi-krát vracet. Jednak na cestu mezi Jeru- zalémem a Jerichem, na které najdeme našeho bližního. Spolu s M. L. Kingem budeme znovu objevovat nenásilí. Také si připomeneme stručně jeho životopis, který nakonec nebyl ušetřen násilí.

Jiří Just nás zve nahlédnout do archivu bratra Konečného. Tato kniha, která v těchto dnech vychází, nás vrátí do doby zápasů každodenního života bratrských sborů a jejich starostí.

S vděčností se vrátíme do chvil, kdy ještě bratr Živan pobýval mezi námi a mohli jsme se těšit z jeho čisté víry a moudrosti. Jeho láska k Jednotě bratrské je pro nás výzvou k následování.

Vrátíme se do zpět kostela, nikoli, proto- že jsme tam něco zapomněli. Vrátíme se tam v noci. V noci, do které nám právě svítí světlo kostelů, jako pevná naděje víry, že náš svět není ponechán sám sobě.

Evaš

Děkujeme za podporu pro náš časopis.

Číslo účtu 13198319/0800

kázání

A kdo je můj bližní?

(Lukáš 10,29)

Rád bych si dnes s vámi pohovořil o dobrém muži, jehož příkladný život je jako blesk, který svým světlem burcuje dřímající svědomí lidstva. Jeho dobrotu však nena-
jdeme v trpné oddanosti určitému vyznání, ale v činné účasti na skutku k záchraně
života, ne na cestě morálky, která dosáhla svého cíle, nýbrž v etice lásky, v níž se ubíral
po dálnici života. Byl proto dobrým, protože byl dobrým bližním...

Kdo je můj bližní? Neznám jeho jméno, v podstatě říká Ježíš, je to kdokoli, ke komu
se zachováš jako bližní! Je to kdokoli, kdo leží v nouzi podél cesty tvého života. Není
to ani žid ani pohan, není ani Rus ani Američan, není černý ani bílý. Je to jeden člověk
– ležící na jedné z těch nespočetných Jerišských cest života. Tak Ježíš blíže určuje bliž-
ního, ne bohosloveckou definicí, ale definicí životní situace.

A v čem vlastně spočívala ta Samaritánova dobrota? Proč bude jednou provždy
povzbudivým příkladem ctnosti bližního? Myslím, že jeho dobrota by se dala vyjádřit
slovem „altruismus“ – nesobecká láska k člověku. Dobrý Samaritán byl nesobecký do
morku kostí. Jenže co je to altruismus? Slovník vykládá slovo „altruismus“ jako ohled
a oddání se zájmům druhého. Samaritán byl proto dobrým, protože zájem o druhé
učinil předním zákonem svého života.

I.

Samaritán měl schopnost univerzální lásky k člověku. Měl pronikavý přehled
o tom, co je za vnějšími rasovými, náboženskými a národnostními rozdíly. Jednou
z největších tragédií v tom dlouhém putování člověka po stezkách dějin je, že omezuje
svůj zájem o bližního jen na rasu, kmen, třídu či národ. Bůh raného Starého Zákona byl
Bohem kmenovým a jeho morálka byla také kmenová. „Nezabiješ svého bližního Izra-
elce, ale pro všechno na světě – zabij Filistinského!“ Řecká demokracie se týkala jen
úzké třídy aristokracie, ne mas řeckých otroků, jejichž práce vybudovala řecké městské
státy. Universalismus, který je v základech Deklarace nezávislosti, byl ostudně popřen
podivnou americkou snahou nahradit slovo „všichni“ slovem „někteří“...

Jaké jsou zhoubné důsledky tohoto úzkého postoje zaměřeného na jednu skupinu?
Znamená to, že člověku ve skutečnosti nezáleží na tom, co se děje lidem mimo jeho
skupinu. Bude-li mít Američan zájem jen o svůj národ, nebude mít zájem o lidi v Asii,
Africe či latinské Americe. Cožpak právě to není důvodem, pro který se národy pouš-
tějí do bláznivých válek bez nejmenších známek pokání? Zdalipak právě to není důvo-
dem, proč zabít občana vlastního národa je zločinem, ale zabít občana jiných národů

ve válce je skutkem hrdinské ctnosti? Jestliže výrobci mají zájem jen o svůj zisk, pak přejdou na druhou stranu cesty. Jestliže bílý člověk má zájem jen o svou rasu, pomine jednoduše černocho, který byl oloupen o svou osobnost, svlečen ze své lidské důstojnosti a ponechán umírající na nějaké odlehle stezce...

Skutečná tragédie takového úzkoprsého provincialismu je v tom, že v lidech vidíme jen jednotky či věci. Příliš zřídka vidíme lidi v jejich pravé lidskosti. Duchovní krátkozrakost omezuje naše vidění na vnější záležitosti. Vidíme lidi jako židy a pohany, katolíky a protestanty, Čiňany a Američany, černochoy a bělochoy...

Nechceme však na ně myslet jako na lidské bytosti, které byly stvořeny ze stejného materiálu jako my, k témuž obrazu Božímu. Kněz a levita tam viděli jen krvácející tělo, ne lidskou bytost, jakou jsou sami. Ale milosrdný Samaritán nám vždy připomíná, abychom odstranili ze svých očí zákal provincialismu a viděli lidi jako lidi. Kdyby Samaritán viděl nejprve Žida, pak by se nebyl vůbec zastavil, protože Židé a Samaritáni spolu nejednali. On však v něm viděl nejprve lidskou bytost, která byla čistou náhodou také Židem. Dobrý bližní vidí za vnější jevy a vidí i vnitřní hodnoty, které činí všechny lidi lidskými a tím i našimi bratry.

II.

Samaritán však měl také odvážnou lásku k člověku. Dal v sázku vlastní život, aby zachránil bratra. Když se ptáme, proč nezastavil kněz ani levita, aby pomohli zraněnému muži, napadají nás různé důvody. Možná, že se nemohli zdržet, protože spířchali na nějaké důležité církevní shromáždění. Možná, že jejich náboženské předpisy vyžadovaly, aby se několik hodin před vykonáváním chrámových povinností nedotýkali mrtvého těla. Možná, že spěchali na zakládající schůzi Společnosti pro nápravu poměrů na jerišské cestě. To by rozhodně byla dobrá příčina, protože nestačí pomoci jenom jednomu zraněnému muži na jerišské cestě, nýbrž je zapotřebí změnit poměry tak, aby už žádné přepadení nebylo možné... Možná, že levita i kněz věřili, že je lépe vymýtit nespravedlnost v samých kořenech, než se zdržovat jednotlivým případem...

To vše jsou důvody k tomu, aby se nezastavili, přece je tu ještě jedna možnost, často přehlížená, totiž, že měli strach... Jerišská cesta byla nebezpečnou cestou. Už před dávnými lety byla tato silnice známá jako soutěska. Myslím, že první otázka, kterou si v duchu položili kněz i levita, byla: „Co se mně stane, když zastavím u toho člověka?“ Ale dobrý Samaritán tuto otázku obrátil: „Co se stane s tím člověkem, když se u něho nezastavím?“ Milosrdný Samaritán byl plný odvážné nesobecké lásky k člověku.

My se často ptáme, co se stane s mou prací, s mou pověstí, s mým postavením, jestliže zaujmu stanovisko k této věci... Dobří lidé vždy takové otázky obracejí. Albert Schweitzer se neptal: „Co se stane s mým zabezpečeným postavením univerzitního profesora či co se stane s mou pověstí bachovského varhaníka, když půjdu pracovat mezi černochoy?“, ale raději se ptal: „Co se stane těm milionům lidí, kteří byli zraněni mocnostmi nespravedlnosti, kdybych tam nešel?“ Abraham Lincoln se neptal: „Co se

stane, když vydám Proklamaci o osvobození a ukončím otroctví?“, ale ptal se: „Co se stane se Spojenými státy a miliony černochů, jestliže to neudělám?“ ...

Svrchované měřítko pro posouzení člověka netkví v tom, kde stojí ve chvílích pohody, ale kde stojí ve chvílích bojů a rozporů. Opravdový bližní nasadí i své postavení, svou pověst a dokonce i svůj život pro blaho druhých. Na nebezpečných místech pozvedne pohmožděného a ubitého bratra k vyššímu a důstojnějšímu životu.

III.

Samaritán měl také nadměrnou lásku k člověku. Vlastníma rukama obvazuje mužovy rány a posazuje jej na své zvíře. Bylo by snazší zaplatit převoz do nemocnice, než se vystavit nebezpečí, že si svůj krásný šat poskvrním krví...

Pravá nesobecká láska k člověku je více než schopnost litovat; je to schopnost soucítit. Lítost může znamenat jen trochu více než neosobní zájem, který nás nutí, abychom odeslali složenkou dar, ale pravý soucit je osobní zájem, který požaduje, abychom dali svou duši. Lítost může růst ze zájmu o abstraktní věc zvanou humanismus, ale soucit roste ze zájmu o konkrétní potřebnou lidskou bytost, která leží na cestě života. Naše misijní úsilí zklame, je-li založeno spíše na lítosti, než na pravém soucitu. Místo abychom se snažili dělat něco s Afričany a Asiaty, příliš často se snažíme dělat něco pro ně. Miliony misijních dolarů byly dány do Afriky z rukou lidí, kteří by raději zemřeli miliony smrtí, než aby dopustili, aby se jediný Afričan zúčastnil bohoslužeb v jejich sboru. Peníze bez lásky jsou jako sůl bez slanosti, k ničemu jinému se již nehodící, než aby byla od lidí pošlapána. Pravý vztah k bližnímu vyžaduje osobní zájem...

Jiný výraz takové nadměrné nesobecké lásky vidíme u Samaritána v jeho ochotě jít daleko za hranice povinností. Když se postaral o mužovy rány, vkládá jej na zvíře, odváží do hostince a zanechává peníze, aby o něj bylo pečováno, přičemž dává jasné najevo, že je ochoten uhradit další výlohy, jestliže k nim dojde. „Co vynaložíš víc, já ti doplatím, až se budu vracet.“ Už kdyby zastavil před těmito slovy, byl by vykonal více, než mu přikazovala jakákoli pravidla péče o cizince. On však šel i tu druhou míli. Jeho láska byla dokonalá.

Dr. Harry Emerson Fosdick velmi působivě rozlišoval mezi vynutitelnou a nevynutitelnou povinností. Ta první je řízena pravidly společnosti a přísně vynuována orgány pro ochranu zákona. Porušování těchto pravidel a povinností, jak jsou vysvětlovány na stránkách právnických knih, už naplnilo nespočetná vězení. Ale nevynutitelné povinnosti jsou mimo dosah společenských zájmů. Ty se týkají vnitřních postojů, upřímných vztahů osob k osobám a projevů soucitu, které právnícké knihy nemohou řídit a vězení nemohou napravovat. Takové povinnosti můžeme splnit jen osobní oddaností vnitřnímu zákonu, který je napsán na srdci. Lidmi vytvořené zákony zajišťují spravedlnost, ale vyšší zákony vytvářejí lásku. Žádná sbírka zákonů dosud nepřesvědčila otce, že má milovat dítě, či manžela, že by měl prokazovat náklonnost své manželce. Soud může donutit otce, aby opatřil chléb pro své děti, ale nemůže jej donutit, aby

jim dal chléb lásky. Dobrý otec je poslušen toho nevynutitelného. Milosrdný Samaritán je představitelem lidského svědomí, neboť sám byl poslušen toho, co nemůže být vynuceno. Žádný zákon světa nemohl vytvořit takový ryzí soucit, tak přirozenou a tak dokonalou nesobeckou lásku.

V našem národě dnes probíhá veliký boj. Je to boj za zdoání vlády zlé nestvůry, která se nazývá segregace, a jejího neodlučitelného dvojčete diskriminace...

Neupadněme nikdy do pokušení věřit, že zákonodárství a soudní výnosy hrají malou roli v řešení těchto problémů. Mravnost nemůže být sice uzákoněna, ale chování může být řízeno. Soudní výnosy sice nemohou změnit srdce, ale mohou omezit ty, kdož srdce nemají...

Ale i když toto uznáme, musíme přiznat, že konečné vyřešení rasového problému závisí na ochotě lidí poslouchat to, co je nevynutitelné...

Desegregace zboří právní hradby a sblíží lidi tělesně, ale něco se musí dotknout i jejich srdcí a duší, aby se také duchovně sblížili, protože jen to je přirozené a správné.

Více než dříve, milí přátelé, jsou nyní lidé všech ras a národů zváni k tomu, aby byli jedni druhým bližními. Volání po dobrých sousedských vztazích po celém světě je více než pomíjivým zaklínadlem, je to volání k následování té cesty, která změní náš současný kosmický žalozpěv v žalm tvůrčího naplnění. Již si nemůžeme dovolit přepych přecházení na druhou stranu cesty. Takové bláznovství se kdysi nazývalo mravním úpadkem, dnes by vedlo k všeobecné sebevraždě. Při konečném rozhovoru nesmíme zapomenout na toho raněného muže na jerišké cestě života, protože on je součástí mne a já jsem jeho součástí. Jeho muka mne oslovují a jeho záchrana mne povyšuje.

V našem úsilí učinit lásku k bližnímu skutečností je nám vodítkem vedle povzbudivého příkladu milosrdného Samaritána i přebohatý život Kristův. Jeho nesobecká láska je univerzální, neboť myslel na všechny lidi, i na publikány a hříšníky, jako na své bratry. Jeho láska je odvážná, neboť on dobrovolně putoval i po nebezpečných cestách ve službě věci, o které věděl, že je správná. Jeho láska je nadměrná, neboť si vybral smrt na Golgotě, což je nejnádhernejším výrazem poslušnosti nevynutitelného dějinného světa.

*zkráceno podle: „Ne mocí, ale láskou, Tři kázání M. L. Kinga“
Knihnice KJ svazek 1/1969*

biblické a teologické studie

Fíkovník bez fíků (Lk 13,6-9)

Dnes přinášíme ukázkou výkladu známého podobenství z knihy Jiřího Mrázka, Lukášova podobenství (vydalo vydavatelství Mlýn 2007).

Potom jim pověděl toto podobenství: „Jeden člověk měl na své vinici fíkovník; přišel si pro jeho ovoce, ale nic na něm nenalezl. Řekl vinaři: ‚Hle, už po tři léta přicházím pro ovoce z tohoto fíkovníku a nic nenalézám. Vytni jej! Proč má kazit i tu zem?‘ On mu odpověděl: ‚Pane, ponech ho ještě tento rok, až jej okopám a pohnojím. Snad příště ponese ovoce; jestliže ne, dáš jej porazit.‘“

Toto podobenství začíná docela komicky: jako příběh zklamaného jedlíka. Ať už toho ví o pěstování fíků hodně nebo málo, každopádně ví aspoň, kdy se chodí na fíky. A má na své vinici jeden fíkovník, tak (představuji si, že radostně) vezme košík a vyrazí. A ono nic. Nevím proč, ale představuji si ho spíše jako amatérského nadšence: ona mu ta vinice patří. On tomu tedy příliš nerozumí a stará se mu o ni někdo jiný; ale má radost z toho, že má vinici. A skoro dětinskou radost, že bude mít i vlastní fíky. A vždycky, když už je čas sbírat fíky, vyrazí – a ono nic.

Tak si postěžuje tomu člověku, co se mu o vinici stará. A z toho, jak si stýská, se dovíme, že zklamání nezažil poprvé. Že takto už vyráží po tři roky. A pokud v těch krajích fíkovníky rodí dvakrát ročně, tak to v přepočtu znamená, že už s tím košíkem vyrazil šestkrát.

Až potud je to komická příhoda zklamaného (nebo pokaždé znovu zklamávaného) jedlíka. Jenomže teď se to začne komplikovat.

Především se to nepříjemně zkomplikuje pro fíkovník: ten komický jedlík najednou docela racionálně rozhodne, že takový strom na své vinici nepotřebuje. Je tam zbytečný, a ještě by svým chováním mohl nakazit i to ostatní, co tam roste (ponechám bez komentáře, zda je to naivní představa, zda tomu tento jedlík prostě nerozumí, nebo naopak rozumí lépe než my). A podle úvodního verše jde v podobenství právě o ten strom. Úvodní věta má v originále trochu krkolomný slovosled: *fíkovník měl kdosi vypěstovaný na vinici... Mohli bychom jej parafrázovat: **Byl jednou jeden fíkovník a majitel té vinice, na které rostl, k němu přišel...***

Strom, o který tu jde, si po celá ta léta nemusel z nějakého jedlíka nic dělat. Ale teď najednou, po letech, jde radikálně o život. A vypadá to, že už je trochu pozdě s tím cokoli dělat. Protože fíky se nedají urodit a uzrát jen tak jako minutka, během odpoledne.

To ovšem není jediné zauzlení, v tuto chvíli zasáhne do děje jiná postava, která ten strom skoro až zuřivě brání. Její řeč nabízí nové možnosti, o kterých můžeme uvažovat. Ale můžeme uvažovat také o tom, *proč* ten strom vlastně tak houževnatě brání.

Dalším zauzlením je *vztah* obou postav. Teprve z rozhovoru vytušíme, že ten první, ten jedlík, je zřejmě majitel a ten druhý zřejmě jen pracovník, který se mu o majetek stará. Hierarchicky je jedlík nadřizený pracovníkovi. Ale BOVON správně poznamenává, že narativně se to otočí. Ten podřizený má spíše navrch – snad proto, že vinici a zahradě rozumí lépe?

Nyní by podle Aristotela (i ostatních klasiků) mělo po takovém zauzlení neboli zápletkce přijít rozuzlení. A ono tam není.

Ono tam není, jak dopadne příští sklizeň. Jestli ten hnůj pomohl (nebo pomůže)... Ale ono tam není dokonce ani to, jak to dopadlo *ted'*: poslechl jedlík svého pracovníka?

Role

Role, které nám podobenství nabízí, jsou *pán, zahradník, fíkovník, vinice*. (Za jistých okolností by to snad mohla být i *sekera*?)

Zkusme si nyní sumarizovat všechny možnosti, jak tyto role obsadit:

První možnost vypadá takto:

- a) *pán/jedlík* = Hospodin
zahradní dělník = Ježíš
fíkovník = někteří na vinici
vinice = Izrael, církve?

To je asi nejtradičnější výklad. Je v něm Bůh, který má trpělivost a dává docela dlouho šanci, ale také by tu trpělivost mohl nakonec ztratit. A je v tom příběhu i Ježíš, který se přimlouvá.

Jsou tu však přinejmenším teoreticky i jiné možnosti:

- b) *zklamaný jedlík* = spravedlivý
fíkovník = celníci a nevěstky; hříšníci
zahradní dělník = Ježíš

To je trojúhelník, který v Lukášově evangeliu ještě nejméně jednou potkáme – v patnácté kapitole. Zbožní a spravedliví ztrácejí trpělivost s hříšníky, s lidmi všeliak pochybnými – a Ježíš to s těmi pochybnými chce ještě zkusit. V tomto výkladu by mohly zvláštní úlohu sehrát tři roky, o kterých podobenství mluví.

Kdybychom ovšem přidělili role takto, zůstalo by otázkou, proč Ježíš/*zahradník* říká těm pohoršeným spravedlivým *pane!*

- c) *zklamaný jedlík* = Ježíš
fíkovník = posluchači

V tomto případě by tři roky opět dostaly o poznání odlišný výklad: už právě tři roky Ježíš působí v Galileji, káže, uzdravuje, vyzývá k následování a ohlas zdaleka neodpovídá jeho představám a nasazení...

Toto rozdělení by zase v něčem připomínalo příběh o Prokletí fíkovníku. Zůstalo by však otázkou, kdo se to tedy přimlouvá.

Shrňme si, co mají tyto tři možnosti společného: každopádně někdo je tady *fíkovníkem*. A to je podle podobenství výchozí role. Ať už je to kdokoli, nenesl ovoce a má nůž na krku. Ať už jsou ty zbývající postavy kdokoli a jakkoli rozlišeny, *fíkovníku* jde o život. Je tady už jenom jakási jiskřička naděje, že někdo to s ním zkusí po dobrém a bude se o něj starat, ale tím se ten nůž nebo sekera na krku jenom oddálí. A ani tato naděje nakonec není tak jistá a nevydrží věčně.

Výklad po verších

v.6 *Říkal jim toto podobenství: fíkovník měl kdosi vypěstovaný na své vinici. A šel na něm hledat plody a nenašel.*

Úvodní *říkal* (ELEGEN) je trochu zvláštní tím, že v originále není dokonavý aorist, nýbrž nedokonavé imperfektum. BOVON tvrdí, že je to možné v případech, kdy se bude vyprávět delší příběh; mě se však nezdá, že zrovna toto podobenství by bylo delší než třeba předchozí Boháč a stodoly, kde je dokonavě: *řekl jim podobenství*. Téměř to tedy vypadá, jako by jim to podobenství Ježíš říkal častěji.

Fíkovník je zde povystrčen do popředí, jako ten, o němž to má být, zatímco ten, kterého pracovně nazýváme *zklamaný jedlík*, není pro začátek označen vůbec. Ani se tentokrát neřekne *nějaký* člověk. Prostě *kdosi*, kdo ten fíkovník má na vinici.

Ovšem „akční“ je v příběhu ten nejmenovaný kdosi, zatímco fíkovník, o který jde, bude stát celou dobu mlčky a tupě jako tumpachový a nic z něj nevypadne. Ani ten fík, natož slovo (to slovo by nebylo tak absurdní, jak se zdá: pokud je tady „jednající“ postavou, mohlo by to znamenat, že jsme v bajce; srovnej tu Jotamovu v Sd 9, tam taky stromy mluví, a dokonce snad i chodí).

Akce toho člověka má strukturu: *šel – hledal fíky – nenašel*.

v.7a *Řekl zahradnímu dělníkovi: Hleď, je to tři roky, co přicházím hledat plody na tomto fíkovníku – a nenacházím.*

Tady se opakuje úplně stejná struktura: *šel - hledal fíky - nenašel*. Jenomže se opakuje v přímé řeči. Opakování ji zdůrazňuje, to že je v přímé řeči, ještě více. Navíc (jak správně poznává BOVON) to znamená, že se Ježíš/vypravěč ztotožňuje s pohledem onoho jedlíka. Jedlík v přímé řeči charakterizuje situaci – a vypravěč s tím, co zazní v přímé řeči, souhlasí. Charakterizoval to v úvodu stejně.

Ale není zde *jenom* opakování. Dozvídáme se nově, že takto to probíhá už tři léta.

Nyní ovšem přijde problém, u kterého se pozdrží většina výkladů a komentářů. Podobenství se dostává do kolize jednak s učebnicí botaniky, jednak s tórou jako učebnicí života. Podle botaniků totiž fíkovník začne rodit *nejdříve* po třech letech. Tóra to reflektuje také a praví: *Až přijdete do země a budete sázet různé ovocné stromy, bude vám jejich ovoce nedotknutelné jako neobřízka; po tři roky bude pro vás neobřezané, nesmí se jíst. Čtvrtého léta bude všechno jejich ovoce posvěceno k oslavě Hospodina. Teprve v pátém roce budete jíst jejich ovoce, abyste nadále sklízeli bohatou úrodu. Já jsem Hospodin váš Bůh. (Lv 19,23-25)*

V různých výkladech se proto složitě dokazuje, že když se v podobenství praví tři roky, ve skutečně se myslí 3+3. Domnívám se, že je to zbytečně překombinované. V podobenství se totiž nikde neříká, že chodil „od narození“ toho fíkovníku. Třeba ten fíkovník kdysi plodil, ale *poslední tři roky* je to takto k ničemu, kdoví proč...

Anebo můžeme připustit, že ten jedlík tomu opravdu nerozumí. To by nahrávalo u rolí, o kterých jsme mluvili, variantě, že jedlík jsou zbožní, kteří se pohoršují ve jménu tóry nad hříšníky. A Ježíš jim říká: *nerozumíte fíku ani tůře. Chcete plody moc brzy*. Tři roky mi na ně (na ty celníky a prostitutky třeba) nesahejte, jsou pro vás nečistí, ale nemáte právo od nich něco čekat. Čtvrtý rok nechte Hospodinu (čtvrtý rok si vyhrazuje zahradník na kopání a hnojení) a pátý rok se uvidí, jestli z toho něco bude.

v.7b *Vykopej ho, aby nezkazil i tu zem.*

Takto pokračuje zklamaný jedlík. Už jsme tu zvláštní úvahu zmínili: nejde mu jen o to, že fíkovník zabírá místo (jiným?), jde o to, že by tím svým postojem mohl ostatní nakazit. Je špatným příkladem? Škodí. Není neutrální nebo neužitečný, může být vyloženě záporný. A ještě maličkost: vykopat ho přikazuje jedlík *zahradníkovi*.

v.8 *On mu odpověděl a povídá: Pane, nech ho i tento rok, až ho okopu a hodím mu hnůj.*

Překvapivě horlivá odpověď. BOVON ji přirovnává k prorockým přimluvám. BLOMBERG zase upozorňuje, že to zní v podobenství o duchovních věcech skoro jako schválnost, jak se tu mluví o hnoji. A opět BOVON poznamenává, že zahradník vlastně zamýšlí dodávat stromu potravu – „jídlo a pití“ (ne, že by se odsud dalo dojít k eucharistii, na to je ten hnůj příliš drsná pojistka, ale dá se dojít k tomu, že se ten strom bude mít jako v bavlnce – tedy pokud k tomu zahradník dostane šanci).

v.9 *Pokud přinese plody příště. Pokud ne, vymýtíš ho.*

Závěrečný verš je zvláštní hned dvojím způsobem. První věta je nedořečená. Druhá možnost dořečena je, ale přece jen v jednom detailu jinak, než bychom očekávali. Není zde: vymýtím ho, nýbrž: *vymýtíš jej*. Zahradník vlastně říká: dej mi šanci s tím stromem ještě něco udělat, pokud se to povede, je na tobě, co dál. Pokud se to nepovede, udělej si s ním, co chceš. Ale *ty*. Nečekej ode mne, že ho budu kácat.

Tím ovšem podobenství končí. Nejenže není zmínky o tom, jaký výsledek přineslo hnojení a pipání, ale není tam ani, zda na ně vůbec došlo, zda zahradník dostal ten čas. Jenom to zkusil. Bez záruky na úspěch. Dál už to musí být o nás a na nás...

Podobenství o fíkovníku nám v této podobě zachoval jenom Lukáš, proto si nemůžeme udělat klasickou synopsi. Přesto máme s čím srovnávat: jsou tu určité *starozákonní předpoklady* a jsou zde přece i určité *analogie v evangeliích*.

Starozákonní tradice

Objeví-li se v podobenství něco takového jako fíkovník, vinice, hořčice nebo třeba perla, jsme vždycky před otázkou, zda má (nebo měla) nějaký ustálený význam, zda

například vinice znamená pokaždé totéž – anebo tu může být použita úplně nově, nezávisle na předchozích použitích a významech.

V tomto podobenství jsou hned dva prvky, které by mohly mít ustálený, tradiční význam: *vinice a fíkovník*.

Vinice je už ve Starém zákoně obrazem Izraele (za všechny další obrazy ten nejvlivnější: Iz 5,1-7); u Ježíše samého se objeví jako obraz Izraele i později, v podobenství o zlých vinařích a s podobnou asociací u posluchačů mohl počítat i zde. Rostli tedy fíkovník na vinici, napadne posluchače, že je to někdo v Izraeli. Někteří v Izraeli. Nebo něco v Izraeli. Posluchač *má* toto očekávání a Ježíš se ničím nepokusí je vyvrátit. *Fíkovník* zprvu nepůsobí tak jednoznačně, ale podíváme-li se na tyto výskyty, je na nich zřejmé, že fíkovník a réva byly přísloušné:

Fíkovník a réva ve Starém zákoně

Hojnost a klidné časy (Dt 8,8; 1Kr 5,5; 2Kr 18,34-32)

Nedostatek a soud (Oz 2,14; Jl 1,7; Abk 3,17-18; Jr 8,13)

Eschatologický výhled na klidné časy (Jl 2,22; Za 3,10; Mi 4,4)

Když člověk *sedí pod fíkovníkem a révou* a tyto rostliny mu plodí, je to obraz toho, že je *dobře*. Sedět pod nimi a užívat si jejich plodů znamená *lebedit si*. Logicky potom: když člověk *nemá* pod čím sedět a fíkovník nerodí, tak to je obraz toho, že je *zle a bude ještě hůř*. A do třetice: když zrovna je zle, tak může prorok vyjádřit eschatologické zaslíbení nebo vůbec útěchu prostě jen tím, že zase réva a fíkovník budou na svém místě a budou se chovat patřičně (snad nejhezčí je v tomto ohledu Joel 2,2 pro svoje něžné oslovení posluchačů).

Fíkovník, který nerodí, může tedy být vnímán (viděno očima těch, kteří znali Starý zákon a žili v jeho tradici) jako něco povážlivého, jako zlověstné znamení blížící se krize a zlých časů.

Kromě těchto už ustálených významů je ovšem ve Starém zákoně ještě jeden prorocký výrok, který snad i přímo připomíná naše podobenství. Podle Ozeášova proroctví sám Bůh říká: *Jak hrozny na poušti našel jsem Izraele, jak první plody fíkovníku, ty nejranější, spatřil jsem vaše otce. Oni však odešli za Baal-peórem, zasvětili se té ohavě a stali se ohyzdami jako jejich miláček.* (Oz 9,10)

Novozákonní paralely

Vedle uvedených starozákonních textů jsou i přímo v evangeliích některé výroky, které naše podobenství přinejmenším něčím připomínají. Je to příběh o Prokletí fíkovníku a Poučení od fíkovníku v tzv. synoptické apokalypse: Mt 21,18-22; Mk 11,12-25; Lk 21,26-31.

Prokletý fíkovník považují badatelé za variantu stejného příběhu, který Lukáš zachoval ve formě podobenství. Bylo by dokladem stáří a autentičnosti, že prvotní tradice zachovala tento příběh ve dvou různých, na sobě nezávislých podobách. Jako podobenství, které Ježíš vyprávěl – a jako čin, který skutečně udělal. Badatelé, kteří v

těchto dvou textech vidí variantu téhož, pochopitelně zdůrazňují shody; ti, kteří s nimi nesouhlasí, zdůrazňují rozdíly. Shody: je tady někdo, kdo čeká ovoce; fíkovník, který ho nemá; a ten, kdo se zklamal ve fíkovníku, navrhuje likvidaci – respektive ji sám svým slovem provádí. Tento příběh lze chápat jako prorocké znamení, jako varování těm, kdo neunesou ovoce; v kontextu, v němž tento příběh uvádí Matouš a Marek, je to kritika jeruzalémského chrámu, nebo přesněji saduceů („velekněží“), kteří v něm rozhodují. Lukášovo podobenství by pak bylo určitým zjemněním tohoto varování: dává ještě poslední šanci, je možné, že ještě nějakou chvíli bude čas. Ale i v Lukášově podobenství zůstává nebezpečně otevřený konec.

Poučení od fíkovníku mají i Matouš a Marek (Mt 24,32-33; Mk 13,28-29); nám se však nabízí Lukášova verze (Lk 21,26-31), protože tak máme možnost sledovat, jak stejný autor pracuje s oběma texty.

Na první pohled mají *Poučení od fíkovníku* a *Podobenství o fíkovníku* společného velice málo (snad právě jenom ten strom), ale už srovnání kontextu, do něhož je Lukáš zasadil, vyzní docela zajímavě. *Poučení od fíkovníku* je, jak už jsme konstatovali, na konci tzv. synoptické apokalypsy, tj. na konci řeči, v níž Ježíš nejprve předpovídá obležení a pád Jeruzaléma a zničení chrámu. Na to navazují další výroky o možných válkách i přírodních katastrofách a nakonec slova o očekávaném příchodu Syna člověka. Lukáš s tímto apokalyptickým materiálem zachází pozoruhodným způsobem: ve srovnání s ostatními evangelisty jej hodně zredukuje, mnohem více vztáhne ostatní výroky o možných katastrofách na protiřímské povstání z let 66-70, které skončilo pádem Jeruzaléma, a některé motivy z této apokalyptické řeči přesune – poněkud překvapivě – už do třinácté kapitoly. Jinak řečeno: Lukáš oslabí apokalyptický výklad na konci svého evangelia, zato ve třinácté kapitole, kde se Ježíš s učedníky teprve blíží k Jeruzalému, navodí poněkud apokalyptickou atmosféru. Neznačí, jaká očekávání jsou „ve vzduchu“ a v myslích Ježíšových přívrženců. Vlastně tu máme místo jedné velké dvě malé apokalyptické řeči. Obě zmiňují katastrofy (Lk 21 zničení Jeruzaléma s chrámem; Lk 13 povraždění galilejských poutníků a věž v Siloe) a v obou je na konci fíkovník jako znamení blížící se krize či soudu.

Tím už se dostáváme ke kontextu našeho podobenství.

Kontext:

Ježíš je s učedníky na cestě do Jeruzaléma, předpovídá si smrt, začíná jít do tuhého a velká očekávání toho, co Ježíš v Jeruzalémě udělá, se mísí se stísnujícím dojmem, že to nemusí dopadnout dobře. Tuto atmosféru Lukáš navodí řadou výroků a narážek.

Někde v závěru předchozí, dvanácté kapitoly zaznělo: *Oheň jsem přišel uvrhnout na zemi, a jak si přeji, aby se vznal! Křtem mám být pokřtěn, a jak je mi úzko, dokud se nedokoná!* (Lk 12,49-50), v závěru této, třinácté, přispěchají farizeové, aby Ježíši řekli: „*Teď musíš rychle zmizet, protože Herodes tě chce zabít.*“

A přímo na začátku této kapitoly, přímo před naším podobenstvím, zazní zpráva o tom, že Pilát nechal povraždit nějaké Galilejce.

Prostě jsou velká očekávání, ale současně jde o život, kamkoli se už člověk podívá.

Přečtème si začátek naší kapitoly:

Lk13,1-6 *Právě tehdy k němu přišli někteří se zprávou o Galilejcích, jejich krev smíchal Pilát s krví jejich obětí. On jim na to řekl: „Myslíte, že tito Galilejci byli větší hříšníci než ti ostatní, že to museli vytrpět? Ne, pravím vám, ale nebudete-li činit pokání, všichni podobně zahynete. Nebo myslíte, že oněch osmnáct, na které padla věž v Siloe a zabila je, byli větší viníci než ostatní obyvatelé Jeruzaléma? Ne, pravím vám, ale nebudete-li činit pokání, všichni právě tak zahynete.“ Potom jim pověděl toto podobenství... a dál to známe.*

Lukáš tu scénu líčí tak, že Ježíš o něčem poklidně mluví a najednou do toho přijdou nějácí lidé se šokující zprávou. Je to horká novinka. Je to otrěsná a šokující. A samozřejmě se čeká, že Ježíš bude nějak reagovat.

My nevíme úplně přesně, co se to vlastně stalo. Josephus Flavius o tomto incidentu výslovně nemluví; mluví však o Samařanech, které Pilát podobně zdecimoval na hoře Garizim (jako preventivní opatření, protože co kdyby to nebyli poutníci, ale povstalci). Už od 16. století se různí vykladači domnívají, že Lukáš myslí na tuto událost na Garizim. Ale je možné, že to byl i nějaký jiný incident. Mluví-li Lukáš o Galilejcích, je to všechno mnohem více na tělo posluchačům, které měl Ježíš přímo kolem sebe: jednak se to muselo odehrát přímo v *jeruzalémském chrámu* (protože kde jinde by Galilejci obětovali), a jednak má Ježíš kolem sebe také převážně Galilejce. Událost se jich tedy týká mnohem bezprostředněji. Konec konců jsou také na cestě do Jeruzaléma... Josephus Flavius tento incident s Galilejci nezmiňuje, ale mluví o velmi podobných „preventivních zákrocích“ i provokacích, které se odehrály i přímo na chrámovém území. Je to tedy docela představitelná událost. Znamenalo by to, že nějácí Galilejci šli do Jeruzaléma, do chrámu, údajně jako poutníci, ale Pilát měl zase své indicie, že by to nemuseli být jenom poutníci a raději preventivně jednal. V podstatě každý Galilejec byl trochu podezřelý, zda není zélóta...

Každopádně ta událost byla *politikum*. Protože v tom byl Pilát a Galilejští.

Nyní se od Ježíše čeká nějaká reakce. Celkem právem: pokud ta jeho zvěst nemá být jenom hezké povídání, tak musí *mít co říct* i do takové situace, kdy někdo nesmyslně vraždí a ještě ke všemu ve velkém. Nemůže dost dobře ignorovat krvavé bezpráví, krvavá zvěrstva, která páchá příliš aktivní římský úředník.

Odpověď na takovou událost se nabízí v podstatě trojí.

a) Jak může Bůh něco takového dopustit? Jestliže se něco takového děje, tak buď žádný Bůh není, nebo mě nezajímá, když toto dopustí.

Tato odpověď se stala moderní v naší (tedy moderní) době, po Osvětimi a světových válkách a vždy znovu po tsunami nebo živelných katastrofách, kde zahyne hodně lidí. Je to odpověď křesťanů, kteří zapomněli nebo nepochopili, o čem to křesťanství je, a zůstala jim z něho jen růžová limonáda, a pak je najednou překvapí, že ve světě je utrpení – jako něco, s čím se nepočítalo. A mají pocit, že nějaký Ježíš k tomu nemá co říct. Někaký takový podtext by případně mohl být i tady. Ježíš tady do této chvíle o něčem

hezky povídal a teď je postaven před tu výzvu, jestli *má co říct*, jestli jeho zvěst má co říci i tváří v tvář těmto nespravedlivě zabitým.

b) druhá odpověď by mohla být: Jak to *Pilát* mohl dopustit? Nebo přesněji řečeno: Jak se *Pilát* mohl dopustit něčeho takového? Teď už to definitivně přehnal. Vezměte hole a jdeme na něj; táhneme na Jeruzalém.

c) třetí, zbožně vyhlížející odpověď je *distancovat se*. To je v podstatě odpověď Jobových přátel. Konstatovat, že si to ti Galilejci určitě něčím zavinili sami. Podle pravidla, že slušnému člověku se přeci nestane, aby ho někdo zavraždil. Nebo znásilnil. Nebo cokoliv.

Tato odpověď vypadá hodně *moralisticky*, protože už na dálku hodně odsuzuje. Ve skutečnosti je ten moralismus jenom takový sekulární projev, primárně je za tím zbabělost, která se snaží v panické hrůze ujistit sama sebe, že mně se to stát přece nemůže. Především musím ujistit sám sebe, že mně se to stát nemůže, protože já si to přece nezasloužím a potom musím logicky přijít na něco, čím si to zasloužili *oni*. Galilejci se zřejmě pletli do politiky, mohou si za to sami...

Do těchto více méně daných schémat, ve kterých myslíme stále, už od biblických dob, Ježíš odpoví nečekaně. Přidá další událost, o které z mimobiblických zdrojů nic nevíme, ale zřejmě tam také nevinní lidé přišli o život, nešťastnou náhodou:

„*Myslíte, že ti Galilejci byli větší hříšníci než ti ostatní, že to museli vytrpět? Ne, pravím vám, ale nebudete-li činit pokání, všichni podobně zahynete. Nebo si myslíte, že těch osmnáct, na které spadla věž v Siloe a zabila je, byli větší viníci než ostatní obyvatelé Jeruzaléma? Ne, pravím vám, ale nebudete-li činit pokání, všichni právě tak zahynete.*“ (Lk 13,2-5)

Místo moralizujících rozhovorů, kdo si co čím zasloužil a kdo to měl nebo neměl dopustit, řekne docela provokativně: to si zasloužíme *všichni*. Všichni se na něčem podílíme a pokud se něco nestane, všichni tak nějak dopadneme.

V tomto kontextu je Podobenství o fíkovníku právě takovým varováním, že když neplodí fíkovník, tak je to příznakem blížící se krize všeho. Varování, že spěje do katastrofy úplně všechno a všichni, a pokud nezačneme radikálně jednat a myslet jinak, tak to tam dospěje.

To varování nemusíme hned chápat nadčasově a obecně, protože tím to zas oddáme. Tam, tenkrát, v Ježíšově době, když *Pilát* dal povraždit nějaké Galilejce, to spělo k židovské válce, což byla katastrofa. A spěli k ní všichni: jak nekompetentní římská správa, tak povstalci a radikálové, tak ti, kteří se snažili být někde mezi oběma extrémami. Blížící se katastrofa mohla být docela dobře dobový pocit – pocit doby, která do něčeho nezadržitelně padá (o kousek dál v Lukášově textu je Ježíšův nářek nad Jeruzalémem).

A zahradní dělník – Ježíš – se tady ještě na poslední chvíli snaží o nějaké jiné řešení. Ale není jasné, zda to jiné řešení dostane vůbec šanci.

V tomto ohledu je to podobenství dost naléhavé. A ponechává otevřený konec.

Archiv Matouše Konečného začíná vydávat první plody

Na přelomu měsíce května a června vyjde pod názvem „Hned jsem k Vám dnes naschválí poslíka svého vypravil. Kněžská korespondence Jednoty bratrské z českých diecézí z let 1610–1618“ tiskem první svazek korespondence z Archivu Matouše Konečného, objeveného v létě 2006 v Mladé Boleslavi. Bude obsahovat 119 dopisů biskupů a kněží Jednoty z českých diecézí (mladoboleslavské a pražské) adresovaných Matoušovi Konečnému v období mezi vydáním Rudolfova Majestátu a začátkem stavovského povstání. Po delší době tak opět vychází větší soubor písemných památek z prostředí staré Jednoty bratrské. Edice dopisů je vybavena standardním aparátem, který čtenáři usnadní přístup k těmto pramenům. Osoby, události a literární díla objevující se v dopisech jsou komentovány a samotné edici předchází obsáhlé pojednání o tom, jak fungovala bratrská církevní správa. Čtenář se bude moci dovědět, kdo vlastně byli bratrští biskupové neboli senioři, jaké měli kompetence a povinnosti, jakou úlohu hrála ve správě Jednoty bratrské úzká rada a její další členové (kromě biskupů ji tvořili tzv. konsenioři neboli „spolulosní“), jak probíhala zasedání synodů a jak byli v Jednotě spravováni řadoví duchovní působící na jednotlivých sborech.

Korespondence uvedeného archivu je z několika důvodů výjimečná. Dopisů, jejichž adresáty nebo pisateli byli bratrští biskupové, se totiž obecně dochovalo velmi málo. Důvodem jsou nejen události následující po porážce stavovského povstání (rozprášení bratrských sborů, rekatolizace, exil), ale také fakt, že písemnosti, které byly objeveny v Mladé Boleslavi, byly chápány jako interní materiál, k němuž měl přístup jen velmi omezený okruh osob a biskupové zřejmě ani nepočítali s jeho dlouhodobou archivací. Archiv Matouše Konečného byl uschován za mimořádných okolností na počátku třicetileté války a to jej zachránilo pro dnešek. Pohled, který korespondence archivu nabízí, je pronikavý a umožňuje nám nahlédnout pod povrch dění, jaké jsme doposud měli možnost poznávat pouze prostřednictvím dochovaných literárních děl. Přibližuje nám každodenní život bratrských sborů a jejich správců se všemi jejich přednostmi i nedostatky.

Kniha, kterou vydává nakladatelství Scriptorium, by měla být prostřednictvím běžné distribuční sítě dostupná ve všech knihkupectvích, ale protože nejde o komerční titul, u kterého by se obecně očekával vyšší zájem, čtenář si jej zřejmě bude muset – zvláště v menších knihkupectvích – objednat. Tématu knihy odpovídá i nepříliš vysoký náklad, proto vážným zájemcům doporučujeme, aby si titul zajistili včas.

Jiří Just

Martin Luther King - život a dílo

4. dubna tomu bylo čtyřicet tři let, kdy byl v Memfisu ve státě Tennessee zavražděn M. L. King.

Narodil se 15. ledna v rodině baptistického kazatele. Vystudoval teologii a filosofii. Na studiích jej zaujaly myšlenky M. Gándhiho o nenásilí. Nenásilný odpor podle Kinga není pasivní, nýbrž vysoce aktivní záležitost. Je to zbraň nikoli silných, ale slabých. Odpověď násilím na násilí není nejlepším řešením, neboť jen stupňuje nenávist. Je lépe odpovědět láskou, neboť ta může nepřítele zahanbit a změnit v přítele.

Po studiích nastoupil M. L. King jako baptistický farář do města Montgomery. Bylo to v roce 1954. Následující rok byl stržen do dějů událostí, které začaly činem Rosy Parksové. Tato dvaasedmdesátiletá černošská žena nastoupila 1. prosince do autobusu a odmítla, na vyzvání řidiče, uvolnit místo bílým mužům. Byla zatčena.

Nastalo 381 dní bojkotu autobusové dopravy. Černošské obyvatelstvo přestalo jezdit autobusy a chodilo pěšky nebo náhradní dopravou, kterou právě organizoval M. L. King. Výsledkem tohoto boje bylo zrušení rasové segregace v autobusech.

M. L. King organizoval nenásilný odpor a občanskou neposlušnost vůči zákonům, které byly nespravedlivé vůči černošskému obyvatelstvu. Stal se nejuznávanějším mluvčím dvaceti milionů amerických černochů. Své zásady M. L. King shrnul do desatera zásad nenásilného boje, ke kterému se zavazovali účastníci demonstrací, bojkotů a stávek:

- Denně přemýšlet o Ježíšově učení a životě
- Nehledat vítězství, nýbrž spravedlnost a smíření
- Mluvit v duchu lásky, neboť Bůh je láska
- Denně se modlit a pracovat za svobodu všech
- Obětovat osobní přání
- Být zdvořilým k nepříteli
- Sloužit druhým k světlu
- Zdržet se násilí i slov a srdce
- Usilovat o své duchovní i tělesné zdraví
- Být ukázněný

S vírou v nenásilný způsob boje byli zastánci lidských práv ochotní bez odporu snášet nadávky i pohlavyky. Zástupy demonstrantů zpívaly a nenechaly se vydráždit provokatéry k výtržnostem. Lidé vedení M. L. Kingem byli ochotni jít za své postoje i do vězení. Sám M. L. King své spolubratry povzbuzoval tím, že není hanbou jít do vězení pro spravedlivou věc. Sám byl také vězněn. Byl osočován, že svým extremismem vyvolává nepokoje a napětí.

V roce 1963 proto píše dlouhý dopis z vězení, kde na tyto výtky odpovídá: „Čekej!“ Když však spatříte, jak zuřící lůza po libosti lynčuje vaše otce a matky a topí vaše bratry a sestry, když budete muset přihlížet, jak nenávistí naplnění policisté beztrestně vaše

černé bratry a sestry urážejí, bijí, surově s nimi nakládají a dokonce zabíjejí, když budete muset přihlížet, jak převážná část vašich dvaceti miliónů černých bratří uprostřed společnosti žijící v nadbytku se dusí ve vzduchotěsně uzavřené kleci chudoby, když vám náhle selže jazyk a začnete koktat při pokusu vysvětlit své šestileté dceruše, proč nesmí jít do veřejného lunaparku, který právě chválili v televizi, když si budete vymýšlet nějakou odpověď na otázku svého pětiletého syna, pronášenou se srdcervoucím patosem: ‚Tati, proč ti bílí jednájí s černochoy tak sprostě?‘, když pocestujete zemí a budete nuceni noc za nocí spát v nepohodlném koutě svého auta, protože žádný motel vás nepřijme, když budete každodenně pokořováni nevráživými nápisy ‚bílí a barevní‘, když budete dnem a nocí trápeni a pronásledováni skutečností, že jste černocho, když budete muset žít stále v pozoru a nikdy nevíte, co vás v příští chvíli čeká, když budete muset jednou provždy bojovat s pocitem, že nejste ‚nikdo‘, pak snad pochopíte, proč nám připadá zatěžko čekat.“

M. L. King se nezasazoval jenom o odstranění segregace a vyřešení postavení „barevných“ ve společnosti Spojených států. Angažuje se za práva všech ponižených, vystupuje proti násilí. Nezastavuje se jenom u zodpovědnosti za vlastní sbor, za místo a město, kde žije, ale vstupuje i do řešení otázek Severu, vystupuje proti rasizmu kdekoli na světě.

4. dubna 1967 pronesl v New Yorku v kostele na Riverside řeč proti válce ve Vietnamu.

Jeho hlas nebyl omezen jen na problémy Spojených států a na americký kontinent. Byl přijat papežem Pavlem VI, v prosinci roku 1964 obdržel v Oslo Nobelovu cenu míru.

Nejznámější řeči M. L. Kinga je projev „I have a dream“, který pronesl 28. srpna 1963 ze schodů Lincolnova památníku během pochodu na Washington za práci a svobodu. V tomto proslovu vyjadřuje svou touhu mířící do budoucnosti, kdy budou černí a bílí žít jako sobě rovní.

O čtyři roky později, 4. dubna 1968, byl M. L. King v Memfisu zastřelen.

Připomeňme si několik jeho známých myšlenek:

„Nespolupráce se zlem je stejnou morální povinností jako spolupráce s dobrem.“

„Takto vyjdeme z této noci plné útlaku. Udělat z tohoto národa národ lepší znamená, že se můžeme zvednout a dát opozici na vědomí, že nepřijmeme nespravedlnost a budeme jí čelit svými životy. Nikdy se nesnížíme k nenávisti a k použití násilí a dospějeme do bodu, kdy budeme schopni naše protivníky přesvědčit, že zde pomalu vzniká nový svět.“

„K těm nejdůležitějším chloubám americké demokracie patří to, že máme právo protestovat za naše práva, toto je nenásilný, duchovní a morální protest, který používá metodu pasivního odporu. I kdyby proti nám bylo použito násilí, my nebudeme reagovat násilně.“

„Mám sen, že jednou tam venku na červených kopcích Georgie synové bývalých otroků a synové bývalých otrokářů budou moci zasednout ke společnému stolu bratrství. Mám sen, že jednou Mississippi – stát trpící žářem nespravedlnosti, stát trpící žářem útlaku – bude proměněn v oázu svobody a spravedlnosti. Mám sen, že jednou budou moje čtyři malé děti žít v zemi, kde nebudou posuzovány pro svou barvu pleti, ale pro svůj charakter. Dnes mám tento sen.“

„Bůh nemá zájem jen na svobodě lidí s černou, hnědou či žlutou pletí, Bůh má zájem na svobodě celé lidské rasy, na vytvoření společnosti, kde spolu žijí všechny lidské bytosti jako bratři, kde není zapotřebí nenávisti ani násilí. Toto je něco jiného, je to moderní způsob, jako byl ten Gándhího, podle kterého je nespolupráce se zlem morální povinností stejně tak jako spolupráce s dobrem.“

Den před svou smrtí prohlásil:

„A tak jsem se dostal do Memphisu. Něco uvnitř mě začalo varovat před nebezpečím, nebo spíše mluvit o nebezpečích, která na mne venku číhají. Co mohu od některých nenávislivých bílých bratrů čekat? No, já nevím co se mi stane. Máme za sebou několik těžkých dnů, mě to ale nepoznamenalo, protože jsem vystoupil na vrchol hory! (potlesk) Chtěl bych, jako každý, žít dlouhý život, dlouhověkost má své místo. O tu se já teď ale nestarám. Chci teď prostě prosadit boží vůli. A byl to právě on, kdo mi umožnil vystoupit na vrchol hory. A já se tam rozhlédl. Uviděl jsem zemi zaslíbenou. Ale já sám, bez vás, bych tam nešel. Ale chci, abyste vy všichni tady dnes věděli, že se do země zaslíbené spolu jako jeden lid dostaneme! (potlesk) A tak jsem dnes večer šťastný. Nebojím se ničeho. Nebojím se nikoho. Mé oči zřely příchod Pána.“

unitas fratrum

Ze světové Jednoty bratrské

Jednota bratrská na Haiti

Výbor světové Jednoty bratrské byl informován o vzniku sborů na Haiti. (Haiti je ostrovní stát v karibské oblasti, který v loňském roce zasáhlo ničivé zemětřesení.) Bratr Jean-Claude Dorsainvil, koordinátor této práce, informuje o dvou sborech v hlavním městě Port-au-Prince a třech sborech v dalších částech ostrova. Ve všech sborech pracuje odpovědný vedoucí a v jednom z nich je i lékařská stanice.

Sbírka světové Jednoty bratrské

Poslední neděli v únoru nebo první neděli v březnu – památný den založení Jednoty bratrské je 1. březen – se konala celosvětová sbírka ve všech sborech Jednoty bratrské. Pro rok 2011 je sbírka určena na podporu stavby střední školy (gymnázia) ve městě Urambo v Tanzánii, v misijní provincii Tanganyika. V příštích čtyřech letech tu má každoročně přibýt 150 studentských míst, aby tu později mohlo každoročně dostávat pokračující vzdělání 600 žáků. Tanzania je země se stoupajícím růstem obyvatel a stát se snaží ve spolupráci s církvemi zajišťovat dostatečné vzdělání.

Nejvýše položený sbor Jednoty bratrské

leží v nepálském v Kathmandu. Sbor má dohromady 350 členů a schází se k bohoslužbám každou neděli. Bohoslužby trvají dvě hodiny a muži i ženy při nich sedí odděleně, na zemi, se zkříženýma nohama. Modliteb se účastní mnohem více ženy nežli muži. Pěvecký sbor je oblečen do tmavých rób a zpěv je doprovázen kytarami, bubny a houslemi. Ve všední dny se schází mládež, domácí kroužky a různé pracovní skupiny.

Moravial

„Konference“ evropské mládeže Jednoty bratrské, která se také před lety konala v naší zemi, se bude v tomto roce konat v Severním Irsku od 10. do 20. srpna. Konference mládeže celé světové Jednoty by se měla konat v roce 2013 v Evropské kontinentální provincii.

O. Halama

Cena Amose 2011 pro Sumayu Farhat–Naserovou

Při šestém propůjčení Ceny Amose za občanskou odvahu v církvích, náboženstvích a společnosti se prosadil palestinsko-židovsko-německý návrh: Palestinka Sumaya Farhat–Naserová z Bir Zeitu a Izraelec Reuven Miskovitz z Jeruzaléma byli 20. března v kostele Vykupitele ve Stuttgartu vyznamenáni cenou, kterou podnítila a založila jedna nadace. Už mnoho let bojují 62 letá Sumaya Farhat–Naserová a 82 letý Reuven

Miskovitz ve stále trvajícím sporu Blízkého východu „příkladně, nenásilně a prorocky za spravedlnost a smíření“, jak uvádí ve svém odůvodnění osmičlenná jury složená z církví, politiků a médií.

Farhat–Naserová vedla palestinské „Jeruzalémské středisko pro ženy“ a „Rehabilitační středisko Jednoty bratrské pro děti a mládež s postižením“ na Hvězdném návrší u Ramallah. Svou spisovatelskou dráhu uvedla knihami („Tymián a kameny“, „Zakořenění v zemi olivovníků“, „Bodláky ve vinici“). V Německu se představila přednáškami za politické smíření Palestinců a Židů. Důvodem vyznamenání je, podle jury, její „nynější a minulá vzorná práce pro mír na mezilidské úrovni“.

*Herrnhuter Bote
leden 2011, přeložila M. Ulrichová*

náš seniorát

Václav Hájek

„Podstatná je práce teď, v současnosti. Budoucnost je svěřená do Božích rukou.“ Těmito slovy končil Václav Hájek zprávu o sboru v Ujkovicích pro synodu Jednoty bratrské 1992. Známe ho jako velmi skromného člověka, nikde se nedere dopředu. Má rád svou církev a svůj sbor, pracuje odpovědně a s modlitbami o Boží pomoc a požehnání.

Když na jaře 1990 odešli manželé Šolcovi obnovit sbor v Huntířově, sbor v Ujkovicích zůstal neobsazen, administroval jej z Mladé Boleslavi Bohumil Kejř. Do konce roku 1990 sem posílal kázat J. Heřmanského. Bylo nepříjemně znát, že sborový dům je prázdný. Návštěvnost shromáždění klesla tak hluboko, že se uvažovalo omezit nedělní shromáždění pouze na dvě za měsíc, zahrada zarůstala křovím... Sbor nutně potřeboval pracovitě ruce, trošku elánu a naděje do budoucnosti.

Mnohokrát jsme zažili, že lidské předpoklady a lidské cesty se značně liší od Božích možností a jeho cest. Pán Bůh nabízí řešení, oslovuje lidi, povolává je. Jen jestli slyší a jsou ochotni přijmout službu a práci? Pán Bůh našel, co sbor nutně potřeboval. Přivedl sem Václava Hájka a jeho manželku Františku.

Od září 1990 začali dojíždět na nedělní shromáždění. Topili v modlitebně a uklízeli. Začátkem roku navštívili ty, kteří dříve chodili do shromáždění a čekali na nové pozvání. Zájem o sbor byl opět trošku obnoven.

Na jaře 1991 V. Hájek zorganizoval velkou brigádu na úpravu okolí sborového domu. Byla to spousta dřiny. Za pomoci ústředí byla později oplocena celá zahrada.

V. Hájek také začal vypomáhat s kázáním a na přání místních byl Úzkou radou povolán jako laický kazatel. Měl (a má dosud) své občanské povolání.

To bylo před dvaceti lety! Skrze Václava Hájka dal sboru Pán Bůh dalších dvacet let života s možností být místem, kde se zvěstuje evangelium. Sbor přečkal i krušnou dobu tříbení a změnu na Ochranovský sbor při Českobratrské církvi evangelické. Václav Hájek dále slouží jako jáhen. Rozsáhlou zahradu proměnil v malebný park.

Nyní bratr Václav Hájek oslavil své 50. narozeniny, narodil se totiž 1. 3. 1961.

Přejeme bratru Hájkovi, aby nikdy nepřestal důvěřovat Hospodinu, aby svou nadějí do budoucnosti v Božích rukou oslovoval další lidi a pro tuto nadějí je získával. Ať Pán Bůh žehná jeho náročné službě. Ať mu přidá i potřebné zdraví a dostatek sil udržovat to, co již mohl vybudovat.

Budoucnost nechť co chce skrývá, rukou Páně veden jsem... Milý bratře, ať tě povzbuzuje i tato píseň (415 v Bratrském zpěvníku).

Jiří Polma

Vzpomínáme na Dobroslavu Sůvovou

Ve středu 9. února nás opustila v nedožitých 87 letech sestra Dobroslava Sůvová, rozená Plíhalová. Rozloučili jsme se s ní vírou ve vzkříšení a věčný život ve středu 16. února v semilském krematoriu. Množství přítomných bylo svědectvím, že za sebou nechala dobrou stopu, že ji mnozí měli rádi.

Znali jsme zesnulou jako výraznou ženu víry, jako radostnou křesťanku.

Ve sboru Jednoty bratrské v Železném Brodě se setkávala s mnoha lidmi na jedné cestě víry, lásky a naděje, poznávala žité křesťanství ve všední den i při svátečních slavnostech... Z křesťanské zvěsti, kterou tu slýchala, a z křesťanského života sboru, jehož byla součástí, poznávala dobrotu a milosrdenství Hospodina, živého Boha, který se k nám sklání svou láskou, který nás vede, který nás obdarovává... Poznávala milosrdenství a dobrotu Hospodinovu, protože se jí také postupně vystavovala – nemůžeme poznat Boha, když s ním nebudeme komunikovat, jeho dobrotu, když budeme zahleděni jen na sebe a své výkony, jeho milosrdenství, když si budeme myslet, jak jsme ve všem dokonalí... Poznávala, jak dobrá je závislost na Bohu. Dobrota a milosrdenství Boží ji provázely jako dary.

Protože však nezůstala jen divákem Božích věcí a dějů, dobrota a milosrdenství ji následovaly také jako ovoce jejího života. Jako produkt stylu života určovaného vírou, Boží autoritou a Boží láskou.

Mnoho lásky dala i našemu sboru. Svůj radostný a zvučný hlas dala do služby pěveckému kroužku. Desítky písní v něm zpívala na mnoha vystoupeních. Její doménou byla po dlouhé roky sborová kuchyň, ve které s dalšími sestrami připravovala pohoštění pro mnohé hosty při synodech, konferencích kazatelů, sborových slavnostech i pro hosty ze zahraničí. Byla šťastná při této službě a vzpomínala na ni i v době, kdy už neměla moc sil a kuchyňské prostory mohla příležitostně jen pohlídnout svýma očima. A byla i dlouholetou členkou rady starších. Kdybychom měli ve sboru nějakou síň slávy, nemohlo by tam chybět její jméno. Se vším dobrým, co vykonala, je však její jméno zapsáno na důležitějším seznamu – v nebeské knize života. Pán Bůh to ví.

Budeme na ni rádi vzpomínat.

Jiří Polma

Odešel nám bratr Ing. arch. Živan Kužel, Csc.

Ve středu 13. dubna 2011 se přišlo mnoho lidí rozloučit s bratrem Živanem Kuželem do pražského evangelického kostela U Martina ve zdi. Přišli s lítostí, že už nastala chvíle, kdy nemají milého bratra mezi sebou živého, ale také s velikou vděčností, že mohli patřit do kruhu jeho přátel.

Budiž věrný až do smrti, a dám tobě korunu života, praví Pán (Zj 2,10). To bylo konfirmační heslo bratra Živana Kužela. A nejen jakési heslo – ale životní nasměrování, když za ním stál Duch svatý. Věrný může být ten, kdo také dostal vnitřní hrdost, že ho Bůh oslovil a že s ním počítá. Hrdost na to, že se stal Božím dítětem, občanem nebeského království. Je to touha říci s pokorou, ale i s čistým svědomím: na mne je spolehnutí. Nezklam. My lidé v jednotlivostech vyznáváme své nedostatky, své hříchy, ale to základní směrování věrnosti zůstává. Bratr Živan byl a zůstal věrný Bohu a Beránkovi. A byl to prostor času požehnaných 87 let.

Za působení Václava Vančury v Mladé Boleslavi jeho tatínek vstoupil do Jednoty bratrské. A kdo byl pod vlivem tohoto kazatele, ten se Pánu Bohu snad nemohl ztratit.

Také pro bratra Živana to bylo celoživotní nasměrování. A to ještě netušil, jak úzce bude s Jednotou bratrskou spojen – vzal si za manželku kazatelku Irenku Jelínkovou. Bylo to za jejího tříletého kazatelského působení v České Lípě, psal se rok 1956. Byla to doba, která církvím nepřála – ale to pro manžele Kuželovy nebylo rozhodující. Rozhodující byla věrnost Ježíši Kristu za všech okolností.

Po letech zdravotních potíží a po narození dvou synů se sestra Irenka vrátila do služby kazatelky v Praze v roce 1969. Jejich domácnost se otevřela mnohým návštěvám domácím i zahraničním, mládež se u Kuželů cítila velmi dobře.

Na začátku devadesátých let Irenka vážně onemocněla. Živan s ní nesl tuto zkoušku a pečlivě se o ni staral, když nemoc pokročila. 23. 12. 1993 se vrátila z nemocnice domů, aby ji za pár hodin Pán Bůh zavolal „domů“ v nebesích: v prvních hodinách Štědrého dne roku 1993. Ještě 17 Štědrých večerů na toto ochuzení Živan vzpomínal a chtěl být při tom sám.

Svou věrnost bratr Živan dosvědčil i své církvi. Jednota bratrská bylo pro něj společenství Kristem darované. A tento vzácný dar opatroval a sřežil. Měl rád její historii, dovedl o ní poutavě přednášet a vyhledávat souvislosti a podrobnosti, které jiným unikaly. Když se začínala Jednota deformovat cizími vlivy, byl v roce 1995 zakládajícím členem Společnosti pro uchování a rozvíjení dějinného odkazu Jednoty bratrské. I svému pražskému sboru, 10 posledních let jako Ochránovskému sboru při ČCE, zachoval svou věrnost až do poslední chvíle jako člen rady starších a pokladník sboru. Věrný účastník nedělních shromáždění i biblických hodin... Vždycky uprostřed společenství, které bylo „jeho“.

Láska k historii ho přivedla také k věrné práci ve společnostech: Veritas, Klub za Starou Prahu, Společnost pro dějiny věd a techniky, Česká genealogická a heraldická společnost, Kroužek přátel Mladoboleslava.

A jistě byl věrný i ve své práci architekta. V šedesátých letech začal připravovat svou odbornou práci o oválných stavbách. Stovky hodin zaměřování, rýsování, psaní ... a přesto to byla práce „do šuplíku“. Nesměl ji obhájit. Až po 28 letech, v roce 2002, byla jeho práce oceněna a on obdržel titul CSc., bylo mu tehdy 78 let.

Když se ohlížíme za životem bratra Živana, když na něho vzpomínáme, uvědomujeme si, jakou osobnost jsme nyní ztratili. Byl nenápadný, neobyčejně skromný, pečlivý ve všem, co dělal, i jak myslel, měl otevřené srdce, byl vlídný – jedním slovem věrný. Až do smrti 5. 4. 2011. Byl to den 75. výročí úmrtí jeho maminky. Tehdy to byly velikonoce a jejich tajemství vzkříšení. Jako by ještě na ten den čekal... Letošní velikonoce bude „slavit“ jinak než dosud...

V létě 2009 nás krátce navštívili synodálové světového synodu Unitas fratrum z Nicaraguy. Bratr Silvio Días před loučením řekl: „Od malička jsem vyrůstal v Jednotě bratrské (Iglesia Morava), slychal jsem, že Jednota bratrská vznikla v české zemi, ale nedovedl jsem si představit, jak vypadají čeští bratři. Dnes už to vím...“ Pro mne byl vždycky Živan ten „pravý Bratr“ Jednoty bratrské...

Sám si připravil text na smuteční oznámení: Po 87 letech pozemského putování vešel v radost svého Pána. S láskou a moudrostí pozdravuje pocestné... Pozdravuje nás, které měl rád, kteří jsme měli rádi jeho, kteří jsme tu ještě nějaký čas zůstali...

Jiří Polma

Návštěva u hornolužických sester

Naše kontakty s německými sestrami ze sborů Jednoty bratrské se stávají v posledních letech stále užší a častější. Jako každoročně, i letošní jaro přišlo pozvání na sesterský den, který byl tentokrát svolán pro oblast východního Německa do tradičního sboru v městečku Kleinwelka na sobotu 9. dubna.

Jely jsme ve čtyřech za slunného větrného dne, po cestě se nám nabídl krásný rozhled po vlnité příhraniční krajině Horní Lužice v okolí města Budyšín. Přes malé zpoždění při cestě se nám podařilo stihnout zahájení programu setkání a přivítat se s kazatelkou sestrou Christinou Welschen a se sestrou Marlies Vollprecht, organizátorkou sesterské práce pro oblast východního Německa.

Programem setkání se neslo téma „Neodporujme zlu násilím“ a tomu odpovídalo i biblické zamyšlení nad starozákonní postavou ženy Abigail. Zaujala nás také přednáška o chráněném domě pro ženy postižené domácím násilím, který byl zřízen v Budyšíně.

Polední občerstvení bylo připraveno v domově pro seniory, který je zařízením Jednoty bratrské. Je to zmodernizované zařízení poskytující vzornou péči s vysokým standardem. Před zahájením odpoledního programu jsme měly chvíli čas prohlédnout si historické budovy centra městečka s poutavým výkladem člena tamního sboru JB. Soubor domů s ústřední budovou modlitebny měl historicky nejen funkci obytnou, ale byla zde i školská a hospodářská zařízení JB. I zde poznáváme znaky „ochranovské“ architektury. Duchovně na nás velmi zapůsobilo prostředí bratrského hřbitova, umocněně probouzející se jarní zelení sromů s průhledem do přirozené lesní partie sousedícího údolí.

Při odpoledních hodech lásky s podáváním tradičního čaje s bochánky jsme byly vyzvány povědět tamním sestram o naší práci v rámci Ochránovského seniorátu v Čechách. Duchovní zážitek byl umocněn společným zpěvem písní. Setkání a osobní rozhovory se sestrami nás obohatily o nové informace a podněty. Dostaly jsme příslib návštěvy při příležitosti našich aktivit.

Libuše Bernardová, Praha

Chráněný dům pro ženy v Budyšíně

Vznik chráněného domu

V roce 1990 vznikla v Budyšíně pracovní skupina, která se zaměřila na domácí násilí na ženách.

V témže roce se představitelé města zasadili o zřízení chráněného domu pro ženy v Budyšíně. V následujícím roce 1991 byla získána a k tomu účelu upravena nemovitost. Než byl dům dokončen, byly postižené ženy ubytovány ve dvou nouzových bytech, kde

se jim dostávala i příslušná péče. V prosinci 1992 byl chráněný dům pro ženy dokončen a slavnostně otevřen. Finančně jej podporuje město Budyšín, krajský úřad a saské ministerstvo pro sociální záležitosti.

Co tento dům pro ženy nabízí ?

Především je nutné říci, že je anonymní a že se nikdo nedozví jeho adresu. Dům poskytuje postiženým nebo ohroženým ženám a jejich dětem přechodně anonymní ochranné ubytování ve vlastní místnosti, poradenskou a doprovodnou pomoc a podporu, a dále i čas k tomu, aby ženy promyslely svou situaci a hledaly způsoby, jak ji v budoucnosti řešit, případně využít další poradenskou službu, když dům opustí.

Zaměstnanci domu poskytují telefonické a osobní poradenství také těm postiženým ženám, které v domě nebydlí. Nabízenou pomoc mohou ženy a jejich děti využívat denně po 24 hodin a 365 dní v roce, kdykoli ji budou potřebovat.

Jaký je život v chráněném domě v Budyšíně?

Každá žena dostane pro sebe, případně společně se svými dětmi, svůj vlastní, nábytkem a prádlem vybavený pokoj. Kuchyň, obývací pokoj a dětský koutek, stejně jako sociální zařízení, užívají obyvatelky domu společně. Dále mají k dispozici zahradu s místem na věšení prádla a hřištěm pro děti. Ženy si samy obstarávají jídlo pro sebe a své děti, za jejichž výchovu jsou nadále odpovědné. Žena sama stanoví, kdy přijde, a může zůstat tak dlouho, jak to její závažná situace vyžaduje. Utváří si svůj režim dne s vlastní odpovědností. Každá dostane svůj vlastní klíč od místnosti i od domovních dveří. Podle záliby mohou ženy využívat tvořivé a tématické nabídky.

Spolupracovnice nabízejí ženám poradenství a podporu v nejrozmanitějších situacích, kupř. zajištění finančních nároků, styk s úřady, rozhovory přinášející úlevu po prožitém násilí atd. Při zvláštních problémech zprostředkují spolupracovnice podle potřeby vhodný odborný personál, jako třeba psychology, poradce při dluzích, právní zástupce apod.

Spolupracovnice pomáhají i dětem, protože potřebují stejnou podporu, aby se vyrovnaly se svou novou situací. Musely opustit bývalé prostředí a nemohou teď přijímat návštěvy příbuzných a přátel. Násilí, které děti samy prožily a bývaly také jeho svědky, na nich zanechává závažné následky. U mnohých z nich se projevují nápadné změny v chování nebo psychosomatické poruchy.

*z přednášky na setkání hornolůžických sester
v německém sboru Kleinwelka 9. dubna 2011, přeložila M. Ulrichová*

z církvi doma i ve světě

Noc kostelů 2011

V roce 2005 proběhla ve Vídni první Noc kostelů, během čtyř let se tato iniciativa spontánně rozšířila do celého Rakouska. V roce 2009 Noc kostelů „překročila hranice“ a zapojily se do ní kostely a modlitebny v Plzeňském kraji, Jihomoravském kraji, Středočeském kraji a Kraji Vysočina. V letošním roce jde tedy o třetí ročník. Smyslem celé akce je otevřít bohoslužebné prostory široké veřejnosti a představit život křesťanů. Základní význam je zahrnut v těchto tezech:

- pozvat všechny lidi dobré vůle ke společnému setkání a k objevování krásy křesťanských výtvarných a architektonických pokladů,
- ukázat kreativitu a důvěru v život u lidí, kteří chrámy stavěli a zdobili, ale i u těch, kteří je dnes obývají a chtějí se podělit o svou víru, o svůj život a svoje osobní obdarování a dovednosti,
- nabídnout zakotvenou křesťanskou spiritualitu, modlitby a služby potřebným,
- být znamením živé spolupráce křesťanských církví (ekumenismus), která zaceluje rány vzniklé v minulých staletích.

Zamyšlení Lic. Karla Moravce nad mottem Noci kostelů 2011

Připomínám si noc co noc, jak jsem na struny hrával, v srdci přemítám a duch můj hloubá. (Ž 77,7)

V noci spíme. Někteří však musejí pracovat, jiní se baví, milují... Pro někoho je noc symbolem pohaslých nadějí a temnoty života, ve které jen zoufale čeká na svítání.

Podobně vnímal noc autor žalmu 77. V noci, kdy je sám a okolní tma umocňuje temnotu jeho myšlenek, úpěnlivě volá k Bohu a zpočátku se mu zdá, že volá marně, jako by tma jeho života neměla nikdy skončit. Připomíná si radost a Boží pomoc v minulosti, ale jeho přítomnost je plná tmy a bolesti. Přece však nepřestává volat k Bohu a jeho přemítání v něm zároveň obnovuje důvěru.

Jak jsou jeho slova podobná prožívání mnohých lidí, kteří v noci života už jen vzpomínají na minulé dny – podle hesla, že „lépe již bylo“. Ale přece je každá noc ohraničena svítáním, světlo zahání temnotu. V temnotě noci nemusíme jen marně vzpomínat na to, co se již nevrátí, ale učit se věřit ve svítání, připomenout si, že Bůh na člověka nezapomněl. Křesťan věří, že Kristus přichází jako světlo do temnoty noci, naděje svítání, naděje pro každého člověka, který již přestával doufat.

Noc kostelů nám dává šanci podívat se dovnitř do chrámů, které stojí v našich obcích a městech jako symboly víry a naděje. Venku je tma, ale uvnitř je světlo, které zve k sobě. Ať se otevřené kostely stanou pro mnohé návštěvníky místem, kde do jejich vlastní noci zazáří malé světlo naděje!

ráj srdce

CHVÁLA ZVÍŘAT

Svatý František chválil Boha nejen sám v ptácích, ale chválil ho – zároveň zpívaje – s nimi. Jeho kromobyčejný poměr ke stvoření byl spojen s dobrotou a moudrostí Boží, mystickou zkušeností, jaká je v dějinách křesťanstva jedinečná.

Vždy tehdy, kdy prostáček potkával intenzivně lidi, živly, rostliny a zvířata, byl z jejich vztahu k všemoci, kráse a dobrotě Boží niterně obohacen, aniž by přitom ztratil z očí stvoření, před nímž stál. Nikdy přitom nezůstal při vnější formě nebo tělesném ustrojení, ale prozíral stvořením k Tvůrci. Tato jedinečná zkušenost vyzařovala na zvířata takovým způsobem, že – nějak intuitivně – byla prosta plachosti, bázně a nedůvěry.

Kdo chce s Františkem nalézt Boha, nachází ho ne stranou světa, ale v něm, jím a se vším stvořením.

Oktavian Schmucke: „Inspirovaná svoboda“

SVÉ OVEČKY...

Své ovečky pokojně nechám se pást,
jen očima zlíbám květ vřesu.
Hle, hoří mé smutky – suchý chrást,
kouř veselý uhání k lesu...

Na znaku ležet, zmítat se, chvět
spatříš-li broučka, jda v luhu,
zastav se, krok, dva udělej zpět,
jdi pomoci slabšímu druhu!

Vždyť nad síly někdy může být los,
a leckdo z nás v cestě se zmýlil...
I nad tebou kdysi Větší kdos
tíše se k pomoci schýlil...

Petr Křička (Chléb a sůl)